

МОНГОЛ УЛСЫН
САНГИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

2017 оны 7 сарын 18 өдөр

Дугаар 249

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3 дах хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 17.1.3 дахь заалт; Нягтлан бодох бүртгэл, аудитын стандартын хорооны 2017 оны 06 дугаар сарын 02 тоот тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

Нэг. “Нягтлан бодох бүртгэлийн валютыг тогтоох, өөрчлөх, санхүүгийн тайланг хөрвүүлэх журам”-ыг хавсралтаар баталсугай.

Хоёр. Дээрх журмыг аж ахуйн нэгж, байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэх, зохион байгуулалтын арга хэмжээ авахыг аймаг, нийслэл, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газрын Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийн дарга нарт үүрэг болгосугай.

Гурав. Энэ тушаалын хэрэгжилтэнд байнгын хяналт тавьж, ажиллахыг Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын газар / Г.Түвдэндорж/-т үүрэг болгосугай.

Б.ЧОЙЖИЛСҮРЭН

Сангийн сайдын 2017 оны 7 сарын 18 өдрийн
249 тоот тушаалын хавсралт

НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ВАЛУТЫГ ТОГТООХ, ӨӨРЧЛӨХ, САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГ ХӨРВҮҮЛЭХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

- 1.1. Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийг хөтлөх валют /цаашид “бүртгэлийн валют” гэх/-ыг тогтоох, санхүүгийн тайланг бэлтгэх, хөрвүүлэн тайлагнахад энэхүү журмыг мөрдөнө.
- 1.2. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын Монгол улсын Засгийн газартай байгуулсан гэрээнд энэхүү журамтай холбогдох асуудлаар тусгайлсан заалт байхгүй бол санхүүгийн тайлагналдаа энэхүү журмыг мөрдлөг болгоно.
- 1.3. Энэхүү журмаар зөвхөн нягтлан бодох бүртгэлийн стандартуудын нийцэл, санхүүгийн тайлагналтай холбоотой асуудлыг зохицуулна.
- 1.4. Энэхүү журмаар аж ахуйн нэгжийн албан татвар ногдуулах, тайлагнах, төлөхтэй холбоотой харилцааг зохицуулахгүй бөгөөд Монгол Улсын татварын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхдээ татварын хуулийг мөрдлөг болгоно.

Хоёр. Бүртгэлийн валют

- 2.1. Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2 дах заалтын дагуу нягтлан бодох бүртгэлээ хөтлөнө.
- 2.2. Аж ахуйн нэгж, байгууллага нягтлан бодох бүртгэлээ гадаад валютаар хөтлөх зөвшөөрөл хүссэн албан бичгийг, дараах шалгуур үзүүлэлтүүдийг нэгээс доошгүй санхүүгийн жилд хангасан талаарх Аудитын тухай хуулийн 9.1.4-т заасан үйлчилгээний дүгнэлтийн хамт Санхүү, бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ. Үүнд:
 - 2.2.1. Борлуулалтын үнэ тогтооход нөлөөлдөг, нийт борлуулалтын 75 ба түүнээс дээш хувь нь тухайн валютаар хийгддэг эсэх;
 - 2.2.2. Борлуулалтын өртөг, үйл ажиллагааны зардлын худалдан авалтын үнийг тогтооход нөлөөлдөг, эдгээр үзүүлэлтүүдийн нийт дүнгийн 75 ба түүнээс дээш хувийг тухайн валютаар гүйцэтгэдэг эсэх;
 - 2.2.3. Нийт санхүүжилтийн 90 хувийг бүрдүүлсэн валют мөн эсэх;
 - 2.2.4. Бүртгэлийн валютыг сонгоход хэрэглэсэн бусад хүчин зүйлс, нөхцөл байдлын талаар тодруулах;
- 2.3. Үндсэн үйл ажиллагаа, борлуулалт хийж эхлээгүй, бэлтгэл шатандаа байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагын хувьд энэ журмын 2.2-т заасан шалгуурыг үнэлэхдээ ирээдүйн төсөв, төсөөлөлд үндэслэн тооцоолж болно.
- 2.4. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага болон аудиторууд энэхүү журмын 2.2-т заасан шалгуур үзүүлэлтүүдийг үнэлэхдээ энэ журманд оруулсан дэс дарааллаар ач холбогдол өгч шийдвэрлэнэ.
- 2.5. Энэ журмын 2.2-т заасан аудитын дүгнэлтэнд дараахь зүйлсийн талаар нэмж тодруулна. Үүнд:

- 2.5.1. Санхүүгийн програм хангамжийн нэр, ажиллах төрм, нягтлан бодох бүртгэлийг бүртгэлийн валютаас оор валютаар давхар хөтлөх боломжтой эсэх;
- 2.5.2. Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь гадаадын аж ахуйн нэгжийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн бүрэлдэхүүнд багтдаг охин компани бол толгой компанийн нэр, нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн бүртгэлийн болон толилуулгын валютын талаарх мэдээлэл;
- 2.6. Аж ахуйн нэгж, байгууллагаас ирүүлсэн хүсэлтийг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 15 хоногт багтаан шийдвэрлэнэ.
- 2.7. Гадаад валютаар бүртгэлийн валютаа тогтоосон аж ахуйн нэгж, байгууллага Стандартгаар зөвшөөрөгдсөн аргачлал, зарчмуудыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэлээ төгрөгөөр давхар хөтөлж болно.

Гурав. Бүртгэлийн валютыг өөрчлөх

- 3.1. Бүртгэлийн валютыг тодорхойлоход үндэслэл болгон хэрэглэсэн нөхцөл байдал оорчлогдсон ба сонгон хэрэглэж байсан бүртгэлийн валют мэдээллийн үгэн зөв байдлыг илэрхийлэхээ больсон үед бүртгэлийн валютыг өөрчилнө.
- 3.2. Бүртгэлийн валютыг зөвхон санхүүгийн жилийн эхэнд оорчилж болно.
- 3.3. Бүртгэлийн валютаа төгрөгөөс гадаад валют руу эсвэл нэг гадаад валютаас нөгөө гадаад валют руу өөрчлон тогтоож буй аж ахуйн нэгж, байгууллагууд энэ журмын 2.2-2.6-д заасны дагуу хүсэлт гаргаж, зовшоорол авна.
- 3.4. Гадаад валютаар нягтлан бодох бүртгэлээ хөтлөх зовшоорол авсан аж ахуйн нэгж, байгууллага бүртгэлийн валютаа төгрөг рүү оорчлон тогтоож байгаа бол энэ талаар Санхүү, бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны тов байгууллагад бичгээр мэдэгдэнэ.
- 3.5. Бүртгэлийн валютын өөрчлөлтийн үр нөлөөг ирээдүйд мөрдөх төрмийг ашиглан бүртгэнэ. Бүртгэлийн валютыг өөрчлон тогтоосон өдрөөр санхүүгийн тайлангийн бүх үзүүлэлтүүдийг тухайн өдрийн валютын ханшаар хөрвүүлнэ. Мөшгөн бус зүйлсийн хөрвүүлэн гаргасан дүнг нягтлан бодох бүртгэлийн зорилгоор түүхэн ортог гэж тооцно.
- 3.6. Энэхүү журам батлагдахаас өмнө бүртгэлийн валютаа гадаад валютаар тогтоож, санхүүгийн тайлангаа хөрвүүлэн илгээж байсан бол энэ журмын 2 дугаар хэсэгт заасны дагуу зовшоорол авна. Энэ тохиолдолд бүртгэлийн валютаа гадаад валютаар тогтоохыг зөвшөөрсөн шийдвэрийн дагуу энэ журмын 3.5-д заасан хөрвүүлэлтийг гүйцэтгэхгүйгээр өмнө нь И-баланс програмд хөрвүүлэн илгээсэн тайлангийн үндэслэлийг үргэлжлүүлэн хэрэглэнэ.

Дөрөв. Санхүүгийн тайланг бэлтгэх

- 4.1. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 9.1-д заасны дагуу тушаах санхүүгийн тайлангийн толилуулгын валют зөвхөн үндэсний мөнгөн тэмдэгт тогрөг байна.
- 4.2. Энэхүү журмын дагуу зөвшөөрөл авсан аж ахуйн нэгж, байгууллага бүртгэлийн буюу гадаад валютаар бэлтгэсэн санхүүгийн тайлангийн хөрөнгө, ор төлборийг хаалгын ханшаар, орлогын дэлгэрэнгүй тайлангийн (бусад дэлгэрэнгүй орлогоос бусад) үзүүлэлтүүдийг ажил гүйлгээ гарсан одрийн ханшаар, бусад зүйлсийг түүхэн ханшаар тус тус хөрвүүлэн тайлагнана.
- 4.3. Бүртгэлийн валют оорчилсон жилийн зэрэгцүүлэгдэх санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүдийг өмнө нь И-баланс програмд тушаасан санхүүгийн тайлангийн дүнгээр тайлагнана.